

Műszaki hőtan II. Forrás és kondenzáció

Kovács Róbert

Energetikai Gépek és Rendszerek Tanszék, BME

2018. április 26.

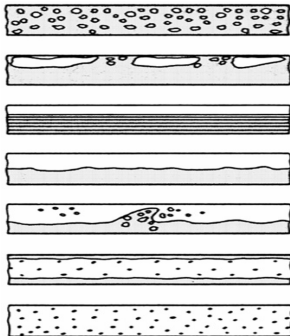
Hőátadás - halmazállapot változás nélkül

- Halmazállapot változás nélkül:
  - Newton-egyenlet: $Q = \alpha A(T_w - T_\infty)$,
  - α : az A hőátadó felületen vett **átlagos** hőátadási tényező,
  - Nusselt-egyenlet: $\alpha A(T_w - T_\infty) = -\lambda A \nabla T$,
HŐVEZETÉS a termikus határrétegben!
 λ : folyadék hővezetési tényezője! $\delta_t = \frac{\lambda}{\alpha}$
  - α meghatározása?!
  - Empirikus úton: kísérleteken keresztül
  - Hasonlósági kritériumok $\Rightarrow$ **DIMENZIÓTLAN** PDE rendszer:
 Hővezetési egyenlet: $\rho c \left(\frac{\partial T}{\partial t} + w \nabla T \right) = \nabla(\lambda \nabla T) + q_v$
 Kontinuitási egyenlet: $\frac{\partial \rho}{\partial t} + \nabla(\rho w) = 0$
 Impulzus egyenlet: $\rho \left(\frac{\partial w}{\partial t} + (w \cdot \nabla) w \right) = \rho g - \nabla p + s$
  - $\Rightarrow$ Nu, Fr, Pe, Re, Ar, ... $\Rightarrow$
 Nu=f(Re, Gr, Pr, geometria, peremfeltételek)

Hőátadás - halmazállapot változással

Forrás / kondenzáció $\Rightarrow$ **TÖBBFÁZISÚ ÁRAMLÁS**

- Leggyakoribb eset: víz - gőz / víz - levegő fázisok egyidejűleg
- Gyakorlatban: hőcserélők, kazánok / erőművek
- Közeg állapota: telítési hőmérséklet / telítési nyomás, fázisok egyensúlya

Áramlások típusai:

buborékos

dugós

sima felszínű rétegzett

hullámos felszínű rétegzett

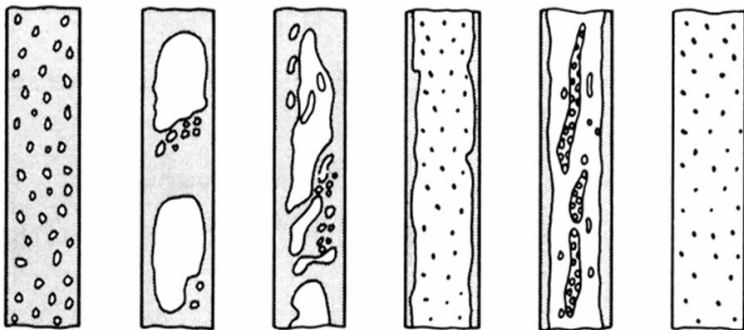
hullámos, torlódó

gyűrűs

permetes

Hőátadás - halmazállapot változással

Hasonló áramlási kép!

Forrás

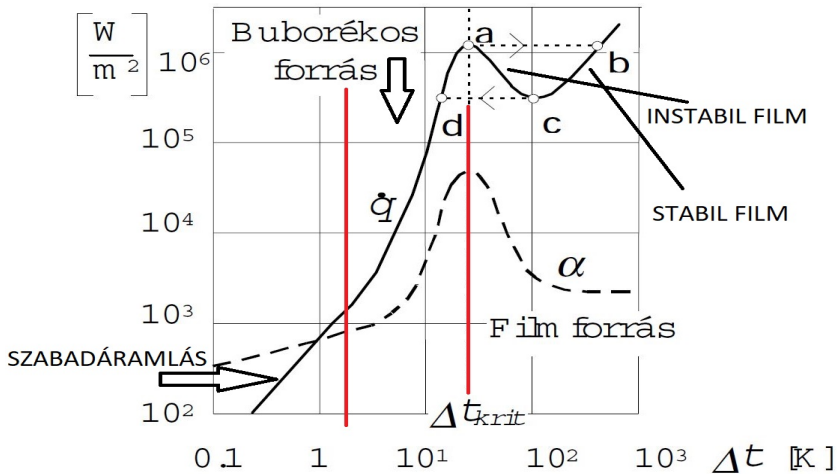
- Forrás feltétele: nagyobb $T_{fluid} > T_{sat}(p)$!
- Buborékképződés (nukleáció) miatt lesz többfázisú a közeg
  - Homogén:
    - telítési hőmérsékleten, gőzbuborék a folyadék belsejében, gyakorlatban nem fordul elő
  - Heterogén: edény falán keletkezik a buborék
    - ⇒ **aláhűtött forrás**
- $\Delta p = p_g - p_f \approx \frac{\sigma}{R}$, buborék létezéséhez szükséges
  - σ : felületi feszültség a buborék falában
  - R : buborék sugara
  - ⇒ tökéletesen sima felületen: $\Delta p \rightarrow \infty$!
- Felületi hibák: buborékképző centrumok!
- Nagyobb nyomás $\rightarrow$ kisebb buborékméret $\rightarrow$ hamarabb leszakad $\rightarrow$ oszcilláció $\rightarrow$ akusztika!

Forrás

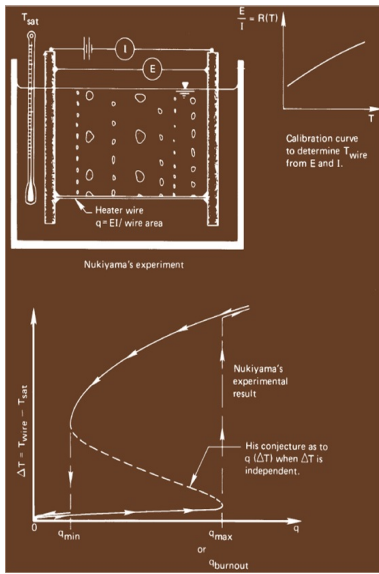
- α -t a felülethez közeli folyamatok jelentősen befolyásolják
- Tapasztalat: a folyadék magassága érdemben nem befolyásoló tényező
- Alapvető szerep: **buborékképződés**
- A buborékok kritikus sugara: $r = \frac{2\sigma T_s}{(T_w - T_s)\Delta h} \left(\frac{1}{\rho_g} - \frac{1}{\rho_f} \right) \Rightarrow$
 $r \approx \mu m$ néhány mikron felületi érdesség elegendő!
- α függ: áramlás jellege (álló vagy áramló folyadék),
 buborékok elszakadási frekvenciája, fűtött felület
 hőmérséklete, felületi érdesség
- Empirikus összefüggésekhez lásd: jegyzet / segédlet

Forrás: forrásgörbe

A → B: 1. típusú forráskrízis; C → D: 2. típusú forráskrízis

Forrás: Nukiyama-kísérlet

Forrás: Nukiyama-kísérlet

Álló folyadékba merített platinaszál.

Forrás: Nukiyama-kísérlet

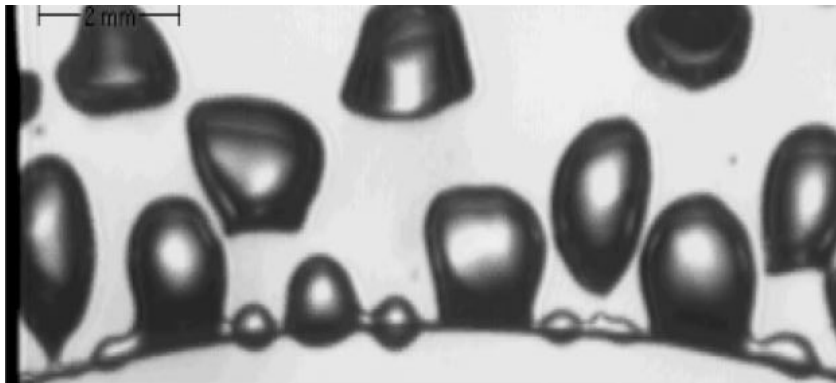
Forrás: Nukiyama-kísérlet

Kritikus pont elérése!

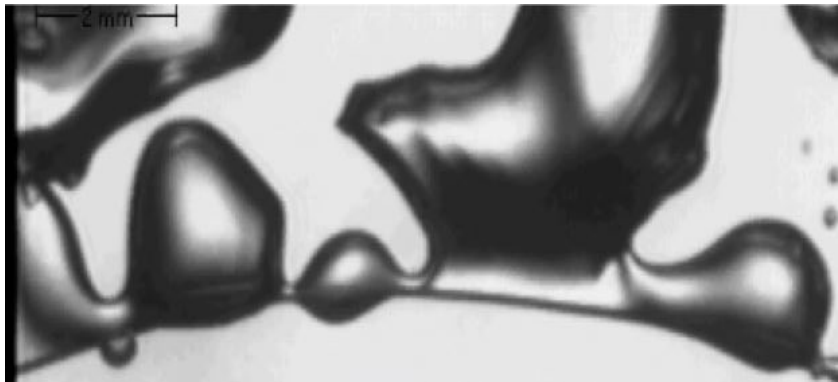
Forrás: Nukiyama-kísérlet

Film forrás!

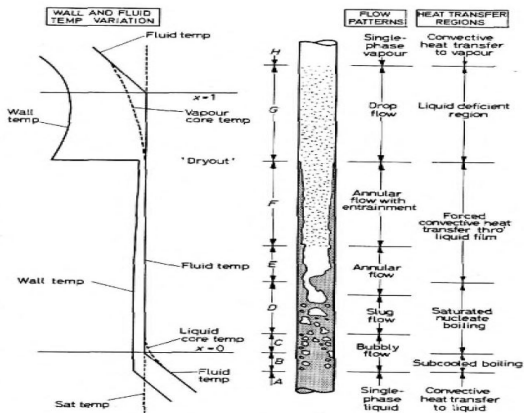
Forrás: Nukiyama-kísérlet

Film forrás! Kritikus a tönkremenetel szempontjából!

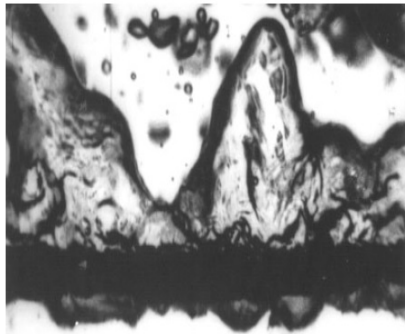
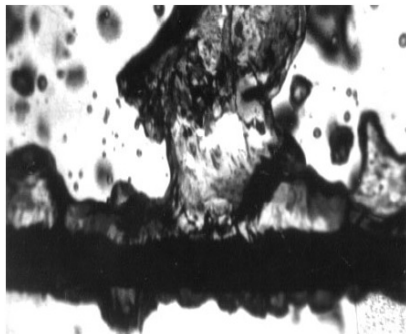

Hőátadás - halmazállapot változással

További példa: kényszerített áramlás, függőleges vezetékben, fűtött csőfal. Másodfajú forráskrízis: kiszáradás ("Dryout")!

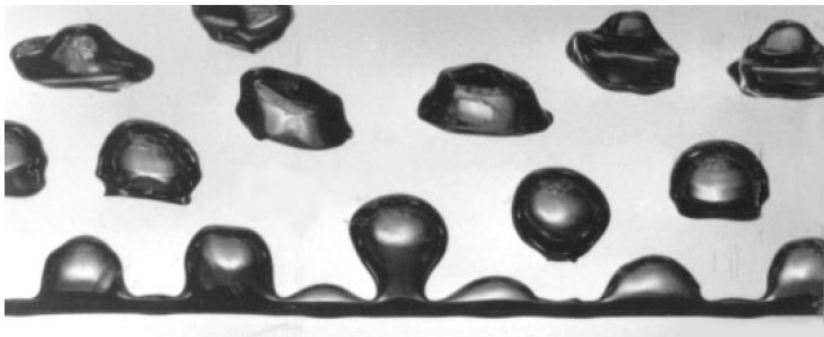

Forrás

Forrás

Stabil, rendezett film forrás!

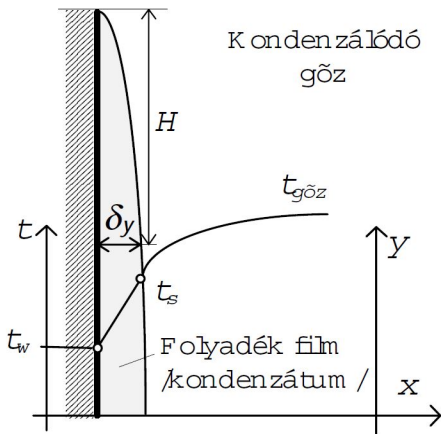

Kondenzáció

- Felületi kondenzáció: telítési hőmérsékletnél alacsonyabb hőmérsékletű falon
  - csepp-kondenzáció: a falat nem nedvesítő folyadékok esetén
  - filmkondenzáció
- Homogén kondenzáció:
  - porlasztás
  - nyomás csökkentése
- A párolgáshő a környezetnek átadódik
- A folyadékfilm rontja a hőátadást! A csepp-kondenzáció kedvezőbb!
- Megfelelő szerkezeti kialakítás: csapadékelvezető falak, vízszintes cső elrendezés kedvezőbb

Kondenzáció

Filmkondenzáció esete:

Cél: kisebb filmvastagság!